Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar
Doktori Iskola

Az Angyalok megöléséről.
A magzatelhajtás és abortusz kérdésköreiről, ezek összevetéséről.
A jogalanyiság figyelmen kívül hagyásáról.

dr. Dobróczi Zsolt

Doktori értekezés tézisei

Témavezető: Prof. Dr. Belovics Ervin,
tanszékvezető egyetemi tanár

Budapest
2026.

I. A vizsgálat főbb tárgyai, az alkalmazott kutatási módszerek

A doktori értekezés középpontjában a magzatelhajtás és az abortusz jogi megítélése, valamint az azt megelőző, egyben alapvető kérdés áll: a jog milyen módon viszonyul az emberi élet kezdetéhez és a méhmagzat jogi helyzetéhez. Önmagában pusztán az abortusz kérdésköréről beszélni nem újdonság, hiszen az érvek és ellenérvek nagyrésze ismert. Előbbi esetben az önrendelkezési jog és a nemi erőszak ténye emelhető ki, utóbbi körében pedig az élethez való jog, valamint egy új, eddig soha nem látott, egyedi emberi lény potenciáljának kiteljesedése áll.

Az értekezés a hatályos magyar jogrendszer egyes rendelkezéseit és azok egymáshoz való viszonyát vizsgálja. Kiemelt szerepet kap a magzatelhajtás büntetőjogi tényállásának részletes elemzése. A legfontosabb cél annak feltárása, hogy a hatályos jogszabályok egyes elemei milyen rendszerbe illeszkednek, és milyen jogkövetkezmények vezethetők le azokból egymással összhangban. Továbbá rávilágít arra, hol figyelhető meg inkoherencia – akár az egyes normák között, akár egy adott normán belül.

Külön fejezetek foglalkoznak az egyes értelmezési módszerekkel, míg más módszereket bizonyos jogágak elemzésénél hív segítségül a disszertáció. Előbbinél a kontextuális, valamint a bíró által végzett értelmezés kerül bemutatásra. A jogágak szerinti értelmezésnél – az alkotmányjog és a nemzetközi jog keretei között – a teleologikus és a szubsztantív értelmezés, valamint a nemzetközi egyezmények, az általános jogelvek és a közösségi jog (európai uniós jog) szempontjai alapján kerülnek megvilágításba a felvetett célkitűzések.

A kutatás során a leíró és az összehasonlító módszer került alkalmazásra. Előbbi leginkább a jogtörténeti fejlődést hivatott bemutatni a magzat és az abortusz megítélése szempontjából – mindezt történelmi perspektívából tekintve az ókortól egészen a jelen korig –, továbbá horizontális prezentációként több vallás tanítása is bemutatásra kerül. Utóbbi módszer a nem hazai eredetű jogalkotást hivatott bemutatni a magyar jogrendszerbe való integrálás esetleges lehetőségével.

II. A disszertáció fő szerkezeti egységei

A disszertáció felosztása három szintű: cím, fejezet, alfejezet.

Az egyes címek a következők:

I. A legalapvetőbb jogok értelmezése, története.

II. Hatályos jogi háttér

III. Külföldi kitekintés

IV. Epilógus

Végül számozatlanul, ide soroltam a „Rövidítések, hivatkozott források” című részt.

Az **első címben** kerül bemutatásra az élethez és az emberi méltósághoz való jog. A bemutatás célja itt elsősorban a legalapvetőbb jogok tartalmának szemléltetése volt történelmi példákon keresztül (Babilon, Izrael, Hellász, Róma, Kereszténység). E két jog bemutatása nélkül nem lehetne feltenni a magzat személyét érintő morális kérdéseket. *A magzat jogalanyisága* című fejezetben kerül kifejtésre azon esetek köre, amelyekben a magzat az általános veszélyeztetettséget meghaladó szituációba kerül, vagy abban már alapvetően benne van (például a testileg és/vagy szellemileg sérült magzatok, a mesterséges megtermékenyítés és a mesterséges méh kérdése). Az önrendelkezés, a testi épség, az integritás, valamint a családtervezéshez és a reproduktív egészséghez való jog kerül leggyakrabban felhívásra az abortusz mint beavatkozás igazolhatóságának kérdéskörében. Az első fejezetet az élet elvételének jog által szabályozott aktusai zárják, nevesül: a halálbüntetés, az eutanázia, az abortusz, valamint a legújabb kor egyik új jelenségeként a „születés utáni abortusz”. E cím a második fejezetben foglalkozik a hazai jogfejlődéssel, amelyet a szerző két alfejezetre bontva mutat be: egyrészt a Csemegi-kódex, másrészt a kommunizmus időszaka alapján.

A **második cím** a hazai jogot és annak sajátosságait hivatott bemutatni. A szoros kapcsolatra való tekintettel itt kerülnek leírásra a szerző álláspontját alátámasztani hivatott értelmezési módszerek is. A cím első fejezetét az értelmezési módszerek alkotják. A kontextuális értelmezésben kerül meghatározásra a magzat és a rá vonatkozó jogszabályok elhelyezése a jogrendszer egészében, míg a bírói jogértelmezés az egyes fogalmak tisztázását hivatott szolgálni (például az üzletszerűen történő elkövetés esetében). Az ezt követő fejezetben kerül bemutatásra az alkotmányjog kérdésköre: az első és a második határozat, valamint ezek hatása a 2011-ben megalkotott Alaptörvényre és annak a magzatra vonatkozó rendelkezéseire. A belső jogi normapiramis csúcsán álló jogszabályhoz szorosan kapcsolódik a teleologikus és a szubsztantív értelmezés. Előbbi a jogszabály társadalmi rendeltetésén, a jogszabály objektívan megismerhető célján keresztül törekszik meghatározni a vizsgálat tárgyát képező normát. Utóbbi pedig nem az adott jogszabály betű szerinti, hanem valamely alapvető, a társadalom által elismert nem jogi értékre tekintettel igyekszik értelmezni azt. Jelen esetben az Alaptörvénnyel való összhang vizsgálata képezi magát az értelmezést. Ezt a jogértelmezést követelményként támasztja az igazságszolgáltatás funkcionális működésével szemben. Innen vezethető le közvetlenül az ezt követő fejezet is, amelynek lényege, hogy a jogszabályokat emberek alkotják, és az emberek csoportjai hajlandóak egy közös célban megállapodni. A cél

helyessége viszont nem attól függ, hogy kik és hányan állnak ki mellette. Éppen ezért szükséges az átlagnál kimagaslóbb egyének iránymutatását meghallgatni, és a mérlegelés után a jót növelni, a rosszabbat pedig kisebbíteni. Erre szolgál a párhuzamos vélemények bemutatása név szerint azon személyektől, akiknek álláspontjával a szerző leginkább egyetért: Ádám Antal, Lábady Tamás és Zlinszky János. Amennyiben megvizsgáljuk e szerzők munkásságát az Alkotmánybíróság szervezetén belül, láthatóvá válik, hogy az általuk meghatározott elméleti megfontolások mögött egy olyan magasabb rendű iránymutatás áll, amelyet az ember teljes egészében sosem fog megérteni, de lényegét tekintve tudjuk, hogy helyes. Éppen ezért érdemes a múltat is megvizsgálni, olykor visszalépni és tanulni belőle, amit az ezt követő alfejezet tartalmaz. Utolsó alfejezetként az elvesztegetett lehetőségről és a tényleges megvalósulásról kell beszélni.

Maradva a második címnél kerül bemutatásra a magzati élet védelméről szóló törvény, minek értelmezését a szerző három alfejezetre bontotta. Az orvosi okokra, miknek megléte, akár olyan súlyú is lehet minek folyományaként nem csak a magzat, hanem az anya élete is veszélybe kerülhet. Az ezt követő részben az indikációs okok hiányát felülíró kérelem kerül bemutatásra és végül ezt az elemzést a Szívhang rendelet bemutatása zárja le, ami kismértékben de elmozdulást jelent az élet védelmének irányába, mert bár alkalmazása jelenleg kötelező, az érintett mégis dönthet gyermeke elvetetése mellett. A disszertációban legtöbb alfejezetet a Büntetőjog névvel illetett rész foglalja magában. Bemutatásra kerül benne a magzatelhajtásra vonatkozó különös részi törvényi tényállás változatlansága, hisz a régi Btk.-ban fogalmazásbéli eltérések minimálisan bár, de vannak, tartalmi eltérések egyáltalán nincsenek. A büntetőjogi rész a magzatelhajtás elemzésével folytatódik:

a) védett jogtárgy;
b) tárgyi oldali ismérvek: elkövetési tárgy, passzív alany, bűncselekmény jellege; eredménye, stádiumok;
c) alanyi oldali ismérvek: bűncselekmény alanya, bűnösség, minősített esetek, halmazat, elhatárolás;
d) végül ezen rész zárásaként kerülnek bemutatásra a kapcsolódó deliktumok, különös tekintettel a Btk. XVI. Fejezetére.

A nemzetközi jogi fejezetben bemutatásra kerülnek azok az egyezmények, amelyek a gyermekek jogait hivatottak meghatározni, és olyan iránymutatásokat adnak, amelyeket a tagállamok legalább önkéntes jelleggel követni hajlandóak. Ezek azok a normák, amelyek nemzetközi szinten definiálhatnák a magzat jogait és azok védelmét. Erre viszont azért nem került sor, mert a legtöbb tagállam az ilyen szervezetekben nem ért egyet olyan alapvető

kérdésekben, mint hogy mely időpont számít az emberi élet kezdetének (fogantatás vagy születés). Nevesül az alábbi egyezmények kerültek bemutatásra: a gyermekek jogairól szóló 1989-es New York-i Egyezmény, az Európai Unió Alapjogi Chartája, valamint ezek hatása a hazai jogrendszerre.

A polgári jog már a megszületés előtt is meghatározott jogokat tulajdonít a magzatnak (például öröklési jogi szempontból, gondnokkirendelés), ugyanakkor a hatályos szabályozás alapján a magzat nem minősül teljes értelemben vett jogalanynak. A jogképességet az élve születéssel nyeri el, igaz, *ex tunc* hatállyal kiterjeszti ezt a fogantatás pillanatára. A Ptk. nem kíván általános választ adni arra, hogy a magzat embernek tekintendő-e.

A harmadik cím alatt kerülnek bemutatásra a különböző államok hatályos joganyagai azzal a céllal, hogy a magyar jogban fellelhető jogi kérdésekre és problémákra – még ha nem is teljes átvételt jelentő – inspirációt nyerhessünk. Az európai szabályozás kapcsán beszélni kell magáról az Európai Unióról, másrészt külön kell szólni az egyes tagállamok kérdéssel kapcsolatos jogi álláspontjáról. Ugyanis bár az előbbi részéről van törekvés arra, hogy egy általános szabályozást fogadjanak el a tagállamok a kérdésben – amit az Alapjogi Charta hivatott szabályozni a jövőben –, az európai tendenciák összessége nem egyenértékű az Unió álláspontjával. Ez ugyanis leginkább Franciaország szabályozását kívánná átültetni a tagállamok feletti szintre. Ezzel szemben például Málta és Lengyelország már a *Pro life* kategória bemutatására szolgál. Előbbi a legszigorúbb szabályozással rendelkezik az Unión belül e kérdésben. Hollandia az eutanázia és a *Women on Waves* nevű szervezet miatt képezi a disszertáció elemzésének egyik alfejezetét. A soron következő fejezet az iszlám álláspontot kívánja bemutatni. Állam és egyház itt nem szétválasztva, hanem „szimbiózisban" szabályozza a kérdést: a vallási előírások alapján kerülnek meghatározásra az abortusszal kapcsolatos jogi normák. Ez egy köztes álláspontot képez Európa konzervatív államai és az Amerikai Egyesült Államok (elsősorban Alaszka, Colorado, Maryland, Michigan, Minnesota, New Jersey, Új-Mexikó, Oregon, Vermont, District of Columbia) liberálisabb meglátásaival szemben. Végezetül ebben a címben az utóbbi szövetségi rendszer kerül bemutatásra a *Roe v. Wade*, valamint a *Planned Parenthood* alfejezetek alapján.

Az epilógus igyekszik röviden összegezni a választ a feltett kérdésekre, és *de lege ferenda* javaslatokat megfogalmazni.

A disszertációban felhasznált források minőségével és számával igyekeztem a elhangzó állításaimat igazolni. A teljesség igényére törekedve az ellenérveket is bemutatni.

III. A főbb vizsgálati tárgyakból levont következtetések

A történetiségből vezethetők le az embert önnön mivoltából megillető jogok, mint a jogalanyisághoz, az emberi élethez és méltósághoz, az önrendelkezéshez, az integritáshoz, a családalapításhoz, valamint a reprodukcióhoz való jog. Egyáltalán nem, vagy legalábbis csak kivételes jelleggel lehet olyan szituációkról beszélni, amikor egy ember élete megszakíthatóságának elfogadhatóságáról egyáltalán szó lehet. Pusztán abból a tényből tehát, hogy valaki ember, számtalan jog vezethető le, amelyek viszont terjedelmükben, erejükben és érvényesülésükben különböző módokon esnek latba. Amennyiben viszont valakit a jog nem tekint embernek, akkor a létből eredő jogoknak legjobb esetben is csupán a töredéke illeti meg. Értem ez alatt az érintetti körben a magzatokat és az embriókat egyaránt.

A legnagyobb problémát az jelenti, hogy bár az Alaptörvény a fogantatástól kezdve védelemben részesíti a magzatot, a magzati élet védelméről szóló törvény, akár kérésre is lehetővé teszi a beavatkozás elvégzését: *„A terhesség megszakítása, ha azt nem egészségi ok indokolja, az állapotos nő írásbeli kérelme alapján végezhető el.”*[1] A magzat jogképessége legjobb esetben is csak feltételesnek tekinthető. További jogszabályi kritikával élve a hatályos Büntető Törvénykönyv[2]és közvetlen előzménye között[3] lényegi különbség nincs. Mindez, azért fogadható el nehezen, mert már számtalan kutatás bebizonyította a magzat élő mivoltát. A magzat a műtét során tudatánál van. Igyekszik elkerülni az elkerülhetetlent, azt hogy abortálják.[4]

A jogalanyiság, a jogképesség, valamint az élethez és az emberi méltósághoz való jog három egymással összefüggő, de nem azonos kategória. A fogalmak összecsúsztatása olyan dogmatikai következtetésekhez vezethet, amelyek szerint a jog által teljes jogalanyként még el nem ismert létező védelme szükségképpen gyengébb, vagy pusztán az anya érdekeiből levezetett. Az értekezés ezzel szemben azt az értékközpontú megközelítést képviseli, amely a magzati életet önállóan is jogi védelemre érdemes emberi életként kezeli. Ezt a gondolatmenetet a magzat jogalanyiságával, a mesterséges megtermékenyítéssel, a mesterséges méh kérdésével és a sérült magzatok helyzetével foglalkozó részek egészítik ki. További súlyos, hibás következtetés az, hogy az emberi méltóság olyan minőség lenne, amelyet az egyén valamely teljesítményével megszerez, vagy amelyet az állam tetszése szerint

---

[1] A magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény
[2] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
[3] A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény
[4] Bernard N. NATHANSON: Silent Scream. 1984. Rövid film. http://tinyurl.com/2y5uzzn4

megadhat vagy elvonhat a jogképesség fogalmának használatával. Az emberi személy jogi védelme nem vezethető le kizárólag abból, hogy az állam mikor ismeri el az adott létezőt jogalanyként.

A kutatás és az abban felhasznált források alapján indokoltnak látszik olyan szabályozási szemlélet kialakítása, amely a magzati élet védelmét kiindulópontként kezeli, ugyanakkor a várandós nő súlyos élet- és egészségvédelmi helyzetére, valamint a terhesség különleges keletkezési körülményeire is megfelelő jogi választ ad. Nem foglalható viszont bele ebben az abortuszszabályozásban a pusztán kérelemre történő elvégeztethetőség lehetősége. Az abortusz és a magzatelhajtás kérdésköréről lehet és kell vitázni, de a fókuszt a súlyos válsághelyzetről és a szabad kérelmezés lehetőségéről át kell helyezni az állapotos nő veszélyeztetettségére, valamint a nemi élet és nemi erkölcs elleni bűncselekményekre. Fel kell tenni kérdésként esetről esetre, hogy milyen alapjogok ütköznek egymással, és mikor indokolt a beavatkozás elvégzése. A disszertáció éppen ezért nem indul ki abból, hogy minden abortuszhelyzet azonos. A jogi szabályozásnak különbséget kell tennie a leírtak alapján, ez pedig az arányosság és a jogbiztonság szempontjából is jelentős. A szabályozásnak biztosítania kell az érintett nő megfelelő tájékoztatását, az orvosi és pszichés támogatást, valamint a döntéshez szükséges tényleges alternatívák megismerését. A gyermek megtartásának támogatása és az abortusz jogi korlátainak meghatározása egymást kiegészítő, nem pedig egymást kizáró eszközök.

A külföldi példák alapján a jogalkotás számára hasznos lehet a más államokban alkalmazott megoldások tanulmányozása, de azok mechanikus átvétele nem indokolt. A magyar szabályozásnak a saját alkotmányos, büntetőjogi és társadalmi környezetében kell koherens rendszert kialakítania, hiszen az abortusz szabályozásának nincs egyetlen, minden állam számára változatlanul alkalmazható modellje. A különbségek az alkotmányos rendszerből, a büntetőjogi hagyományból, az egészségügyi szabályozásból, a vallási-kulturális háttérből és a társadalmi értékekből egyaránt következhetnek. Továbbá ez azért sem lehetséges, mert az egyes témákban értékelhető nemzetközi dokumentumokból kevés van, és ami adott, abban sem válaszolnak meg egy nagyon fontos kérdést: Mikortól kezdődik az emberi élet?

Az orvostudomány és a reprodukciós technológiák fejlődése a magzati élet jogi védelmének új kérdéseit vetette fel. A mesterséges megtermékenyítés, a béranyaság, a genetikai diagnosztika, a géntechnológiai beavatkozások és a mesterséges méh fejlődése miatt a jogi védelem fogalmi alapjait nem kizárólag a várandósság természetes formájára lehet és kell építeni. A jogképesség feltételes szabálya nem vezethet automatikusan a méhmagzat jogi értékének tagadásához. Az emberi élet biológiai folyamatossága és a jog által alkalmazott határvonalak között különbséget lehet tenni. A fogamzás és a születés közötti fejlődési

folyamat biológiai értelemben folytonos, míg a jog több ponton konstruál határvonalakat. A jogképesség szabálya ezért nem azonosítható az emberi élet biológiai kezdetének meghatározásával. A magyar jog a fogamzás időpontjához visszamenőleges, élve születéshez kötött jogképességi konstrukciót alkalmaz, amelynek funkciója elsősorban a jogok megszerzésének feltételes biztosítása; ebből viszont nem következhet szükségszerűen az, hogy a méhmagzatot a jog értéksemleges tárgyként kezelheti. A kérdések eldöntésének és a definícióknak mindenképpen tudományos alapokon kell nyugodniuk. A fogamzás, a várandósság, a szülés és az élve születés jogi jelentősége eltérhet a biológiai meghatározásoktól, de e különbségek nem igazolják több, egymástól független emberi élet fogalmának kialakítását.

A várandós nő önrendelkezése és a magzati élet védelme közötti viszony nem írható le kizárólag két, egymással azonos szerkezetű alapjog egyszerű kollíziójaként. A várandósság sajátos élethelyzete differenciált jogi megoldást igényel. Elsősorban az élethez és az emberi méltósághoz való jogot kell figyelembe vennie az ember jogalanyiságával egyetemben. Természetesen tekintettel lehet és kell lenni az önrendelkezésre, valamint a reprodukciós és más, a kérdésben felhozható egyéb alapvető jogokra. Erre viszont csak és kizárólag úgy lehet sort keríteni, hogy a legfőbb jogok tartalma nem sérül, és minden más csak alárendelt, szubszidiárius jelleggel lehet meghatározó egy jövőben megalkotandó jogszabály szempontjából. A jogalkotás feladata azonban nem lehet csupán az, hogy egyszerűen lezárni törekedjen egy jelenleg zajló konfliktust. Olyan fogalmi és normatív rendszer kialakítását kell támogatni, amely a jövőben felmerülő új élethelyzetekre is koherens módon képes reagálni.

A közelmúltban olyan változások zajlottak le, amelyek figyelmet érdemelnek. Nevezetesen a francia alkotmánymódosítás, az Egyesült Államokban a Roe v. Wade hatályon kívül helyezése, a Dobbs v. Jackson ügyben hozott döntés hatálybalépése, valamint az egyes észak-amerikai államok reakciói. Beszélnünk kell továbbá az Európai Uniónak a leírtakra adott reakcióiról is. Az egysíkúság látszatának elkerülése végett bemutatásra kerültek a keleti világ (elsősorban az iszlám és a zsidó tanítások) megközelítései. Ez két okból történt:

1) Ha bármilyen jogi kérdésben egységes, átfogó, világos képpel kívánunk rendelkezni, akkor elengedhetetlen annak feltétele, hogy lehetőség szerint minél több állam jog gyakorlatát megismerjük. Legyen szó akár egy új és jó jogszabály megalkotásáról, akár egy doktori értekezésről.
2) A külföld hatásai nem csak és kizárólag a jogi gondolkodást formálják át. Legyen szó erkölcsről, szociológiáról, vallásról, kultúráról, mindennapi társalgásokról az abortusz tematikájától nehezen lehet eltekinteni, amennyiben ez egyáltalán lehetséges.

Nehéz olyan közösséget találni, amelyben ez a kérdéskör ne tölthetne be valamilyen formában vízválasztó funkciót, és ne lenne a más közösségekkel szembeni állásfoglalás egyik kulcstematikája (konzervatív kontra liberális eszmerendszer, az emberi jogalanyiság/jogképesség kezdete, állam és egyház egymáshoz való viszonya). Mindezek az állásfoglalások viszont nem mutathatók be a múlt és a jelen legalább érintőleges ismerete nélkül. Éppen ezért nemcsak hatályos, de több, történelmileg kiemelkedő, ma már nem vagy más formában létező állam jogát is igyekeztem bemutatni. Ezen államok bemutatásának célja az volt, hogy feltárhatóvá váljanak azok az értékelési minták, amelyek a későbbi jogfejlődésben is megjelentek.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem lassan egy évtizedes hallgatójaként külső és belső indíttatásból adódóan törekedtem a Nyugat és Kelet közé beékelődött hazánk jogrendszerét ismertetni. A kutatás nem kizárólag a hatályos büntetőjogi tényállás elemzésére irányult, annak ellenére, hogy a magzatelhajtás teljességre törekvő elemzése megtalálható benne (értve ez alatt a védett jogtárgy, a tárgyi oldal és az alanyi oldal bemutatását). A büntetőjognál maradva a disszertáció anyagát képezte a Btk. XVI. fejezete: *Az egészségügyi beavatkozás és a kutatás rendje elleni bűncselekmények*, mint a magzatelhajtással rokonítható és azt magában foglaló, fejezeten kívüli cselekmények. A technika rohamos fejlődése miatt ugyanis sokan kívánnak olyan korlátokat átlépni, amelyekben ember nem dönthet, továbbá megkívánnak tenni mindent, hogy önmaguk vagy mások számára a mások kárára biztosítsák az életüket vagy életminőségüket.

A kérdés természetéből következően szükségessé vált az alkotmányjogi, polgári jogi és nemzetközi jogi vizsgálat. Az első esetben az Alaptörvény és a más jogszabályokkal való kapcsolata, a második jogágnál a jogképesség fogalma, valamint a magzat jogalanyisága kerül bemutatásra. Végül a korábban már említett államok, azok joggyakorlata, valamint a hazaival való jogi összehasonlítás valósult meg. Igyekeztem mindezt kellő tapintattal megtenni, ugyanakkor részben kritikus szemmel is bemutatni, különös tekintettel a ma hatályos joganyagunkra. A történelmi elemzésemet egészen Könyves Kálmán dekrétumaitól a rendszerváltásig törekedtem részletekbe menően, de nem kicsapongóan bemutatni. Külön kitértem a kereszténységre mint államalkotó és -formáló tényezőre egyaránt. Nem maradhatott ki a német (Habsburg), majd a későbbi szovjet behatás tanulmányozása sem. Az erre használt fejezetek célja nem a jogtörténeti adatok öncélú felsorolása volt, hanem annak bemutatása, hogy a méhmagzat és az abortusz jogi értékelése történetileg nem állandó tartalmú kategória.

A történeti rész szükségességét igazolandó, ha egyetlen mondattal kellene válaszolnom, az alábbi idézetet választanám George Santayana gondolatai közül: *„Azok, akik nem tanulnak a történelemből, megismétlik azt.”*

IV. A kutatási eredmények eddigi hasznosítása és ennek további lehetőségei

2024 őszétől a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Büntető Anyagi, Eljárási és Végrehajtási Jogi Tanszékén rendszeresen helyettesítek több oktatót is mind az anyagi, mind az eljárásjog területén. Feladataimat tekintve tartottam gyakorlati előadást, felügyeltem dolgozatok megírását, és azok javításában is részt vettem. Ez év novemberében megosztott első helyezést értem el *„Aretanázia”* című előadásommal a *Palliatív medicina és Hospice* című konferencián, amelynek a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának II. Szent János Pál Pápa Díszterme biztosította a helyszínt.

2025 őszén átvettem Horváth Katalin csoportjainak oktatását a megbízási szerződésének felbontása miatt. Egy Büntetőjog 1. és egy Büntetőjog 3. csoport képezte a félévre vonatkozó megbízási szerződésem tárgyát. Ugyanezen év júliusában részt vettem dr. Gula Krisztina Petra *„Bűnhődés bűnösség nélkül. A kényszergyógykezelés a büntetőjogban.”* című PhD-értekezésének kutatóhelyi vitáján mint jegyzőkönyv-vezető, Dr. Bérces Viktor elnöklete alatt.

A 2026-os tavaszi félévtől egy szabadon választható tárgyat oktattam a félévre vonatkozóan. A tanóra címe: „A gyermek, mint védendő érték a büntetőjogban”. Eredetileg ezt az órát dr. Csapucha Bernadett tartotta. Ez év februárjában a Deák Ferenc továbbképző intézet felkérésére megbízási szerződés keretében tarottam előadást *„A születés miraculuma vagy képlete?”*.[5] Ugyanebben a hónapban két alkalommal (16-án és 20-án) tartottam Záróvizsgára felkészítést a végzős hallgatók számára.

Úgy vélem, hogy kutatási eredményeim és a számtalan általa kapott lehetőség legfőbb hasznosítására az oktatási tevékenység jelenti jelenleg a legjobb utat. Rendszeresen publikáltam a kutatási területemen és azon kívül is. A jövőben szeretnék továbbra is ezzel foglalkozni, nem kizárólag az abortusz/magzatelhajtás tematikájában, hanem más büntetőjogi relevanciával bíró területeken is. Több konferencián vettem részt hallgatóságként és előadóként egyaránt. Disszertációmat szeretném valamilyen formában nyilvánosságra hozni,

[5] Az előadás online elérhető a Youtube nevű video megosztó platformon *„Életvédelem, reprodukciós eljárások és az MI”* címmel az alábbi elérhetőségen: https://tinyurl.com/2yxf777y

hogy a témában kutató hallgatók vagy egyetemünk jövőbeli oktatói az általam összegyűjtött forrásokat, ismereteket és a levonható következtetéseket beépíthessék saját munkájukba.

Jövőbeli terveim között szerepel két publikáció megjelentetése, amelyekre vonatkozóan befogadó nyilatkozat formájában ígéretet kaptam, de jelenleg még nem jelentek meg (ezért az MTMT-ben sincsenek még rögzítve):

- Aretanázia. Vég a kezdet elött?
- Egy keresztény civilizáció életképe, avagy hogyan lehet viszonyulni egy keresztények alkotta társadalomban az élethez való joghoz.

Továbbá az idei félévben leadtam egy, a kutatási témámba illeszkedő szabadon választható tárgy engedélyeztetésére vonatkozó iratokat. A tárgy tervezett címe: *„A magzatok megítélése, különös tekintettel az őket érintő büntetőjogra”*.

V. Megjelent publikációim

A kiskorúak elleni bűncselekmények. Büntetőjog Szemle, 2025/2. 9–13.

A magzatelhajtás és a legalapvetőbb jogok kapcsolata. In: Molnár Dániel – Molnár Dóra – Nagy Adrián Szilárd (szerk.): XXVII. Tavaszi Szél Konferencia 2024: Tanulmánykötet I. [Spring Wind Conference 2024]. Budapest, Doktoranduszok Országos Szövetsége (DOSZ), 2024. 107–117.

A magzatelhajtás és a legalapvetőbb jogok kapcsolata. In: Hajdú Péter (szerk.): XXVII. Tavaszi Szél Konferencia 2024 - Absztrakt kötet. Budapest, Doktoranduszok Országos Szövetsége (DOSZ) 2024. 88.

A minden magzatot megillető szent és sérthetetlen jogokról. In: Tahyné Kovács Ágnes (szerk.) ‘Iuvenes ad tutelam mundi creati’: Fiatalok a teremtett világ védelméért (A GENEZIS kiválósági diákműhely 2025. évi tanulmányai). Budapest, Pázmány Press, 2025. 11–25.

Hiba az ági öröklésben. In: Kurunczi Gábor – Pogácsás Anett – Varga Ádám (szerk.): ‘Doce ac disce meliora’ : Válogatott tanulmányok joghallgatók tollából. Budapest, Pázmány Press, 2024. 137–151.

Magzatok és büntetőjog. Studia Iuris. Jogtudományi Tanulmányok/Journal of legal studies. 2025/4. 74–91.

Teremtésvédelmi kérdések az emberi létről, különösen annak kezdetéről. Magyar Szemle, 2024/11-12. 80–91.

Interpreting the Protection of Life in the Context of the Criminal Offence of Abortion.